

1903.
február 14.

A MI LAPUNK

7-dik sz.
II. évfolyam.

MAGYARORSZÁG ÖSSZES IPAROSAINAK ÉRDEKEIT SZOLGÁLÓ HETI KÖZLÖNY
S IPARTESTÜLETEK HIVATALOS LAPJA.

Előfizetési ár: Egész évre . . . 4 korona.	MEGJELEN MINDEN SZOMBATON.	Előfizetési ár: Félévre . . . 2 korona.
---	-----------------------------------	--

Felölős szerkesztő: Babós Elek. — Társ-szerkesztők: Lábdy Antal és König S. — Kiadja a szerkesztőség.

Szerkesztőség: Szeged, Csekonics-utca 1., ahová a kéziratok küldendők.	Lap-bizottság: Regdon Sándor építész. Brauswetter Ottó óragyáros.	Pályfő Dániel vasöntőde és gépgyáros. Braun János hangszer-készítő.	Kiadóhivatal: Szeged, Kárász-utca 7-ik szám, (Braun János hangszerkészítő), ahová a pénzek küldendők.
--	---	--	--

HETI NAPTÁR.

1903. február 15-től 21-ig. (Az évnek 7. hete.)

Február 15. Vasárnap: Hatv. vasárnap
16. Hétfő: Julianna
17. Kedd: Donát
18. Szerda: Simeon
19. Csütörtök: Konrád
20. Péntek: Aladár
21. Szombat: Szeverian.

Sorshuzások február 16-án: %-os osztrák földhitelintézeti nyereménysorsjegy, I. kiadmány, nyerem. huzás, Ugyanaz, törlesztési huzás.

Nemzedékünk nevelése.

Irta: Regdon Sándor.

Az a polgárság, a mely nem rokonszenvezik az iparososztályllyal, sohasem veszi komolyan ennek felkarolását.

Mindenhez, úgy jövőnk egészséges fejlődéséhez is szükséges, hogy szilárd alapokra fektessük követendő irányunkat és életbeosztásunkat s ha erre törekszünk, mellőzhetlen, hogy serdülő ifjuságunk már a középiskolákban megismerkedjék a világ mai folyásával s ne csak a mult történelmén okuljon, hanem a jelen eseményein is; *tehát szükséges, hogy érzékileg részt vegyen azon mozgalmakban, melyek hazánk felvirágzását, a közjót, a nemes törekvést, a kölcsönös tiszteletet, a felebaráti szeretetet kiépíteni, meggyökeresíteni törekszenek.*

Mindinkább terjed az iparosság iránti jóindulat és annak becsülése. Ha szórványosan is, de akadnak lelkes pártfogói iparososztályunknak, a kik önzetlenül fáradoznak a visszas helyzetek egyengetésén. A műveltek szellemi kincsekkel, a jobbmóduak iparpártolás czimén anyagi támogatással gazdagítják a magyar

iparos-osztályt és hozzájárulnak egyben hazánk felvirágzásának munkájához.

De ezen nemes és lelkes férfiak eddigelé még oly csekély számban vannak, hogy gondoskodnunk kell róla, miszerint a közel jövőben már ne létezzék egyetlen egy *műveltebb* férfiú sem hazánkban, a ki az iparos-osztályllyal nem rokonszenvezik; a mihez az az egyedüli mód, hogy a középtanodákban, a midőn még fogékony az ifjuságnak érzülete, a tankönyvek mellett — *hírlapok olvasására is súlyt fektessen közoktatásügyi kormányzatunk.*

Nem értünk ez alatt politikai, de igenis vegyes *szaklapokat*, amelyekből sokkal többet lehet kihámozni az ifju előtt álló bármely pálya javára, mint nem egy oly tanból, a melyet a tanuló életében soha sem fog értékesíthetni és amelyet, ha kedve telik benne, vagy ha arra szükség mutatkoznék, bármikor pótolhatna.

A nem annyira fontos tantárgyak csonkításával elsősorban *ipartörténelmet* kell oktatni a középiskolákban, hogy alkalma nyiljék a férfieleltre készülő ifjuságnak, az ipart érdeme szerint tisztelni és becsülni; hogy alkalma nyiljék megtanulnia, hogy nem egyedül az az ember, a ki kétkézi munka nélkül könnyedén megélni képes, hanem hogy az iparos a többi elemekkel teljesen egyenrangú, csak más foglalkozású: hasznos és nélkülözhetlen honpolgára a hazának.

Meg kell értetni már a középtanodákban a növendékekkel, hogy az iparos-osztály nálunk is azzá fejlődhetik csekély jóindulattal, mint a művelt nyugaton, a hol az iparos munkától érdes kezeknek megszorításával nem csak az iparost, hanem önönmagukat tisztelik meg a legelőkelőbb államférfiak is.

És ezen oktatást — mely jóllehet nehéz feladatnak látszik — könnyedén teljesíthetnék a középiskolai vezetőségek, ha az *ifjúsági könyvtárak számára legalább egy s legjobb belátásuk szerint választandó iparos szaklapot* járatnának, sőt, ha ennél is tovább mennének; ugyanis, ha hetenkint legalább egyszer iparos-ügyeket ismerető felolvasásokat rendeznének a nem életbe vágó fontos tantárgyak megrövidítésével.

Gondozzuk, neveljük ezen a téren is a növendékeket, hogy erős és lelkes támogatókká legyenek a közélet tüskös pályáján mindazon kérdésekben, melyek hazánk felvirulását és a polgárok közötti valódi egyenlőséget czélozzák.

Kiszolgáltatva.

Az új vámtarifa megszületett. — Sajnos, hogy nem tökéletes, hogy tömérdek aggálynak nyitott ajtót és főleg mi iparosok lettünk prédái a reánk leselkedő fenevadaknak.

Isten látja lelkünket, hogy sokkal örömebb adtunk volna megnyugtatóbb hírt, kedvezőbb közleményt olvasóinknak, mint e sorokat, melyekkel csak legmélyebb fájdalomunk nyilvánulhat meg.

A mezőgazdaság védelmet lelt, de kiszolgáltatott hazánk zsenge ipara a külföld előhaladott iparának.

A gabonavámokat 2—4 koronával felemelték, de betessékelték a külföld ipartermékeit, nyakunkra zúdították a külföld gyáriparát, hogy nyomorultabbakká legyünk, mint a hogy amugy sem büszkélkedhetünk helyzetünkkel.

Az ezerszer és ezerszer hangoztatott önálló vámterület helyett még jobban békókba verettek izmos karjaink, hogy elszibbadjunk, hogy tehetetlenek, hogy koldusokká legyünk és függjünk mostoháinktól.

Azzal okolják és szépitgetik ezen megboesájthatlan eljárást, hogy mi mezőgazdasági állam vagyunk — — mi iparosok tehetetlenek — ügyetlenek, éhletetlenek vagyunk, mi csak az árammal uszhatunk, de nincs képességünk önmagunk érdekeit megvédeni.

Ugy hányak-vetnek minket ide-oda, mint egy labdát, még a legrutabb is rugdos testünkön, a lepiszkosabb is hozzánk merészel dörzsölődni, mert nincs senki, senki e szép hazában, ki bátor és befolyásos szavával, a legvégsőig menő bátorsággal pártjára állani merészelne azon osztálynak, mely nem dicsekedhetik nagy vagyonnal, mely a legbecsületesebb, a legüsztesesebb munkájával tartja el családját, abból fizeti nyomasztó adóját, véreből szolgáltatja a haza védelmét és ott van mindenütt, ha a haza és a közügy érdeke őt tetterre hívja fel.

Felemelték a vágó- és igás-marha és sertés vámját; vaj, méz, tojás stb. mind védelmet lelt, csak az iparosoknak véres-verejtékes munkája nem. A mezei tyúknak tojását többre becsülik a kézműves munkájánál; a 4 filléres tárgy becsesebb az iparos készítményénél — mert tudják, hogy az iparos nem tarthat tenyészállatokat, hanem mindennapi nehéz munkája után él; mert tudják, hogy nincs meg az iparosban a bátorság, hogy fenhangon követelje azon jogokat, melyek őt mint embert, mint honpolgárt, megilletik.

De félrevezetik a sajtóban a nagyközönséget és hálát zengenek az agráriusok a „sikerült“ egyezséghez. Megfelekednek vagy nem akarnak tudni róla, hogy 700,000 iparos nyomorog e hazában a *külföldi* iparcikkek versenye folytán.

Hogy mily eszmejárással vakítják a közönséget, ide iktatjuk egy kormánypárti lapnak néhány sorát:

Ausztriához való viszonyunkat tekintve sem panaszkodhatunk az új vámtarifa ellen. Igaz ugyan, hogy az iparvámok többnyire úgy vannak megszabva, hogy ezáltal főleg Ausztria ipara védtetik meg, mégis — amennyiben a közös vámterület mellett lehetséges — hazai iparunk fejlesztése az új vámtarifa által nincsen lényegesen korlátozva s egy ilyen közös munkánál, amikor a mi iparunk megvédéséről van szó, lehetetlen kívánnunk, hogy az osztrák ipart a külföldi iparverseny áldozatául dobjuk oda. Másrészt megvan az intézkedésnek az az előnye, hogy az agrárvámok felemelése következtében hazánkban az a gyári ipar, mely a nyerstermények feldolgozásával foglalkozik, jobban fejlődhet és az erre való kilátás a külföldi, főleg pedig a velünk közös vámterületen levő osztrák-tőkét hazánkban való gyárak alapítására fogja csábítani.

Egészen véve tehát az új vámtarifa alapján, jobb jövőt várhatunk nemzetgazdaságunk részére. Lehet, hogy ez a jövő az önálló vámterület mellett sokkal rózsásabb lett volna, de, legalább egyelőre, be kell érünk azzal, ami van s iparkodni, hogy azt minél jobban kihasználjuk.

Ez ismét tanulságul szolgál nekünk iparosoknak, hogy össze kell tartanunk és hogy kormányunk a közös ügyből eredő kényszerhelyzetének ellensúlyozása czéljából azon kell lennünk, hogy magunk segítsünk magunkon, kerüljünk lehetőleg bármily külföldi készítményt feldolgozni, iparkodjunk jó munkánkkal kiszorítani az idegent és támogassuk egymást minden tekintetben.

Lehetőleg mindig csak magyar anyagokat használjunk ipar-cikkeink előállításához.

Magyar csak magyart pártoljon.

Szövetkezés.

Olvasva dr. Horváth János „Iparos szövetkezetek” című könyvét, tisztába jön az ember azzal, hogy a szövetkezéshez **csak akarat** kell! Akarat a szövetkezni szándékozók részéről s jó indulatu támogatás azok részéről, kik hivatva vannak a szövetkezést elősegíteni. Ha e két kellék párosul, úgy a szövetkezni akaró csoport bizton czélt ér el.

Ösmerek szövetkezetet, melynek tagjai földhöz tapadt szegények, jóakaratok és szorgalmukon kívül semmivel sem bírtak, de épp a szorgalom hozta meg nékiök azt, hogy *van miből és horá* dolgozniok.

Birtokomban van néhány már üzemben lévő szövetkezetnek alapszabálya, melyben jelezve van, hogy a szövetkezők beállanak egyenkint az ipari hitelszövetkezetbe, kik beállás után kölcsönös jótállásuk mellett a hitelszövetkezetből, csakis a *szövetkezet céljaira* kölcsönt vesznek fel, mely összegből a szakcsoportbeli részvényeik értékét fedezik. Ezen összeg s e czimen történő befizetések kimutatásával folyamodnak megfelelő kölcsönért a központhoz, segélyért az államhoz.

Tény és való, hogy nagy szó, ekkora összeget adni minden tényleges biztosíték nélkül egy vagyontalan csoportnak; azonban, ha átolvassuk azon egyes szabályokat, melyeket már a központ is jóvá hagyott, úgy tapasztaljuk, hogy nem kockázat az a 10—12,000 korona kölcsön, a mit a szövetkező-csoport esetleg kaphat, mert mindaddig, a míg a szövetk. központnak tartozik, mondhatni, semminemű összeg felett nem rendelkezik, vagyis azon összeg, melynek a csoport egyelőre csak névleges tulajdonosa, a *hitelszövetkezet által kezeltetik*. Nem csak a pénzt, hanem még az ügyletét is a központ intézi s hogy ez így van, az nagyon sok tekintetben helyes. Tehát ily értelemben igenis minden veszély nélkül lehet a szövetkező csoportokat segíyezni, illetve azokat ily nemű kölcsönökben részesíteni.

Mindezek után, minden látszólagos könnyűség mellett is, habár az akarat s hozzá a jóra való anyag meg is van, *szövetkezetet mindenütt létesíteni nem lehet*. Különösen nem lehet azért, mert *egyéni érdekek azt nem engedik meg*.

Például ismertetek meg egy esetet:

Tordán a múlt év folyamán 24 *czipésmester* mozgalmat indított arra, hogy szövetkeznek; a jóváhagyás céljából felküldött szabályuk azon rövid megjegyzéssel jött vissza, hogy *„minek-utánna Tordán egy czizma bőrripari szövetkezet már van, a czipész ipari szabály jóvá nem hagyatik!”*

Tény és való, hogy itt a czimadiáknak van egy termelő szövetkezetük, melybe czipészeink egy része beállott volna, *ha előbb nevezettek berették volna őket*. De a czimadiák semminemű más bőrripari csoportot keblükbe be nem vesznek.

Ugyanis czipészeinknek itt nem termelő,

hanem inkább *nyers anyagra van szükségük* s épp ez a baj, mert bizonyos egyének, kiknek e téren kiterjedő üzletük van, minden göröngyöt megmozdítanak, hogy czipészeink ne csoportosulhassanak. Ezen nyomásból kifolyólag az illetékesek czipészeinkről olyan véleményeket sugalmaznak az illetékes intézőknél, hogy egykönnyen nincs eset rá, hogy szövetkezési szándékukat nyélbe üthessék.

Egy miniszteri biztos ittléte alkalmával magam voltam ügyük szószólója, mely alkalommal azon biztató és jóakaró tanácsosok álltak elő, hogy a 24 szövetkező a hitelszövetkezet közbejötté nélkül minden egyes, egyenkint tegyen le 100—100 koronát, akkor a czipész-szövetkezet Tordán meglesz. Azt hiszem, eléggé jellemzett eset ez az általam vázolt képlet arra, hogy a jó törekvéseket nem lehet mindenütt vagy legalább is egyenlően érvényre juttatni, főleg ott nem, a hol a tőke ellensége a czélnak.

Tordán, 1903. február 10. B. F.

Legszükségesebb tudnivalók mesterek és segédek részére. *)

Összeállította Maislis Mór dr., iparhatósági biztos.

I. Szerződés.

Az iparos és segédje a munkaszerződés feltételeit szabad akaratuk szerint állapítják meg.

Minden félreértés és pereskedés kizárása végett azonban igen tanácsos, hogy a felek a munkaszerződést írásba foglalják és világosan kitegyék, különösen:

1. Hogy milyen minőségben (számadó, székálló, vágólegény vagy kihordó) fogadtatik fel a segéd,

2. mikor kell munkába állania,

3. mennyi a bére,

4. ha a béren kívül még más javadalmazásban is részesül, ezek is beirandók,

5. hogy a törvényes 15 napnál hosszabb, vagy rövidebb lesz-e a kölcsönös felmondás vagy hogy felmondás egyáltalában nem lesz stb. A szerződés egyik példányát a mester, a másikat a segéd kapja.

A munkaszerződés csak egy heti próbaidő letelte után válik jogerőssé, az első hét lejártával tehát a viszony főnök és segéd között magától megszűnik. Ha azonban az első hét leteltével a segéd tovább maradt és a főnök üzletében tovább tartotta, a szerződés jogerős lesz. A felek mindazonáltal jogosítva vannak abban is meg egyezni, hogy az egy heti próbaidőről az egyik, vagy a másik, vagy mindketten kölcsönösen lemondanak s az esetben a munkaszerződés a lemondó félre nézve azonnal jogerős.

*) Ezen az iparh. biztos ur részéről a husvágó-iparosok számára irt tudnivalók érdeklik összes iparosainkat is és azon reményben, hogy nem ellenzi közleményének „A Mi Lapunk”-bani megismertetését, azt egész terjedelmében hozzuk.

Csak olyan segédet szabad felfogadni, aki munkakönyvvel vagy „elbocsátási bizonyítvány“-nyal igazolja, hogy idejéről rendelkezni jogosítva van. Ellenkező esetben a főnök és segéd egyetemlegesen kártérítéssel tartoznak és a mester azonfelül még 400 koronáig megbüntethető.

II. Belépés.

A segéd belépésekor a mester a munkakönyvet átveszi és azt, míg a segéd munkában van, megőrzi. A munkakönyvről a segéd „elismervény“-t követelhet.

A mester a belépést legkésőbb két hét alatt a munkakönyv felmutatása mellett az iparhatóságnak bejelenteni köteles.

III. Felmondás.

A kölcsönös felmondási idő: 15 nap. Jogában áll azonban a feleknek ennél hosszabb vagy rövidebb kölcsönös felmondási időt kikötni, vagy abban megállapodni, hogy köztük felmondás egyáltalában nem lesz.

A főnök abbéli védekezését, hogy nála a felmondás nélküli elbocsátás állandó szokás, a bíró figyelembe nem veheti.

Az iparos segédjét felmondás nélkül elbocsáthatja:

a) ha nyereségyéből eredő büncselekményt követ el,

b) ha az iparos, helyettese, vagy az iparos egyik családtagja ellen tetteleges bántalmazást, vagy súlyos becsületsértést követ el, ha kötelességei teljesítését makacsul megtagadja, vagy ha az iparos akarata ellenére egy egész munkanapon át igazolatlanul szünetel,

c) ha megintés daczára a ház, vagy az üzlet biztonságát vigyázatlansága által veszélyezteti,

d) ha három napnál tovább tartó szabadságvesztés büntetés alá kerül.

e) ha a szerződésileg elvállalt munka teljesítésére képtelen,

f) ha valamely undorító vagy ragályos betegségben szenved,

g) ha az iparos bizalmával való visszaélés által az üzlet érdekeit veszélyezteti.

A segéd felmondás nélkül azonnal kiléphet:

a) ha az iparos, helyettese, vagy az iparos hozzátartozói őt, vagy családja tagjait tetteleg bántalmazzák, ellene vagy ellenök becsületsértést követnek el,

b) ha az iparos szerződési kötelességeit nem teljesíti,

c) ha a munka folytatásánál egészsége, vagy élete veszélyeztetve van,

d) ha az iparos, helyettese, vagy az iparos hozzátartozói őt, vagy családja tagjait erkölcsatlenségre, vagy törvényellenes tette csábítják.

Ha ideiglenesen szabadságolt katonai katonai szolgálattételre behivatik, a munkaszerződés minden kárpótlás nélkül megszűnik. Ugyanez áll azokra nézve is, akik ujonczozás alkalmával be-

soroztatnak és behivattak. Ellenben ha a tartalékos a rendes évenkénti gyakorlatra behivatik, úgy ez a szerződést nem szünteti meg, de a gyakorlat idejére munkabér nem jár.

A ki segédjét a nélkül, hogy arra törvényes oka volna, felmondás nélkül elbocsátja, tartozik neki a felmondási időre eső bért és illetményeit (ha ilyenek is kikötve voltak) egyszeresen, ha pedig ellátása is volt, kétszeresen megadni.

IV. Kilépés.

A segéd kilépésekor a mester köteles a kilépést 14 nap és különbeni 400 kor. bírság terhe alatt az iparhatóságnak bejelenteni, a munkakönyvben a rovatokat kitölteni és azt a segédnek haladéktalanul kiadni. A segéd azonkívül főnökétől külön bizonyítványt is követelhet. Ennek bélyege 30 fillér.

A segéd a kilépést munkakönyvének felmutatása mellett 8 nap alatt az iparhatóságnak bejelenteni köteles.

Ha a segéd a helyét jogtalanul elhagyja, a mester 14 nap alatt követelheti, hogy az iparhatóság a segédet a visszatérésre szorítsa és esetleg 40 koronáig megbüntesse. Ezen 14 nap alatt a mester a munkakönyvet visszatarthatja.

Ha a segéd helyét változtatni óhajtja, főnökétől „elbocsátási bizonyítvány“-t követelhet, melylyel igazolhatja, hogy rendes munkakönyvvel bír.

Ha a munkakönyv elvész, az iparhatóság körözteti s ha elő nem kerül, a segédnek „másodlat“-ot ad ki. Míg a körözés tart, a segéd „igazolvány“-t kap.

*

Bizony jó volna, ha a mester urak nagy része már abba hagyná a felületességet, melyet a segédek felvételekor elkövetnek, a mi már eddig is nagyon sok bonyodalomra adott okot. Leghelyesebb segédének könyvébe annak bejelentésekor a testületnél kiírni a felmondási időt és akkor a dolog körül nem fordulhat elő semmi utólagos vitatkozás.

Konkurrenczia.

Szándékosan használtunk ezuttal idegen szót soraink czimeül, mert ezt könnyebben megértik, mint a „versenyzés“ kifejezést, a mely nem is fejezi ki mindig ezen szónak hű értelmét.

Minden téren — ipari, kereskedelmi és hivatali karokban, mindenütt nagy a versenyzés, de leginkább elmondhatjuk ezt a hírlapirodalom terén. S habár hazánkban a kisiparosok számának arányában édes-kevés az igazi szaklap, mégis tulsoknak bizonyulnak ezek iparosaink nagy részének értelmetlen s közönyössége folytán, annál inkább, mivel azon töredék, mely érzékkel bír és megérti a kornak parancsoló intését, hogy járasson szaklapot, oly sokszor belett már csapva, oly sokszor fizette meg jöndulatának drága árát, hogy szinte már senkinek

sem mer hinni és minden ujat gyanuskodással fogad. Ezt mi rossz néven nem vesszük senkitől, hisz annyi ingyenélő vetemedik a hirlapirodalom terére, hogy igazán mi is tartózkodók volnánk, ha ismeretlen egyének fordulnának hozzánk ily czimű támogatás czéljából.

A „konkurrenzia“ minden ujat legyürni és megsemmisíteni igyekezik s cselekszi ezt az önfentartás ösztönéből, a mi különben igen természetes is, sőt csodaszámba vehető, ha ez nem így történik.

És ép ezen csoda történt meg „A Mi Lapunk“-kal. Nemesak érdemdús kamarák, ipartestületek és iparosok fogadták „A Mi Lapunk“-at örömmel, hanem a magyar sajtó is üdvözölte kezdeményezésünket és serkentett minket a kitartásra.

De a szaksajtó is, mely keletkezésünkben mintegy versenytársul kell, hogy tekintsen minket, *ámbar mi nem versenyezni, hanem véle együttműködni óhajtunk hazánk iparosainak érdekében* — bizalmat kölcsönzött és jó reményt fűzött „A Mi Lapunkhoz“, hogy önzetlen törekvésünkkel hasznára lehessünk a közjónak. És azt, hogy egyes *szaklapok* helyesen fogták fel és igazságosan ítélték meg létjogosultságunkat, abban látjuk beigazolvva, hogy nem féltik fennállhatóságukat, hanem ők maguk is meleg szavakban ajánlják olvasóinknak „A Mi Lapunkat“, mely a vidékről indulva ki, rövid fennállása dacára, immár hazánknak minden vidékén ismeretes.

Az országos iparegyesület hivatalos közlönye, a „Magyar Ipar“, a „Vendéglősök Lapja“, a „Mészárosok és Hentesek Lapja“ és még több szaklap emlékezett meg rólunk dicsérőleg, ajánlólag. Legutóbb pedig a „Bádogos Szaklap“, a budapesti bádogos stb. ipartestület hivatalos közlönye, érdemesítette „A Mi Lapunk“-at bírálatára, a midőn többek között ezt mondja:

„Kettőt ajánlunk olvasóinknak a járatásra, egy fővárosit és egy vidékit.

A fővárosi az országos iparegyesület lapja: a Magyar Ipar . . .“ stb. stb.

„A vidéki, a Szegeden megjelenő iparügyi lap: „A Mi Lapunk“ csekély előfizetési árával és a felmerült iparügyi kérdéseket megvitató cikkeivel s a beleszólást könnyen megengedő jóakarásával megérdemli az iparos ügyek iránt érdeklődő iparosok pártolását“

Azzal végzi e szaklap hivatkozott cikkét, „hogy járasson minden iparos lapot“, a mi azonban sajnós — nálunk, magyar iparosoknál, sohasem fog bekövetkezni. De előbbre vihetjük iparosaink ügyeit, ha mi, az ezek érdekeiben küzdők, nem nézünk egymásra farkasszemekkel, ha nem mint konkurrenzok, hanem hivatásunk magaslatán állva, együttműködünk és iparostársaink érdekeit önzetlenül felkaroljuk.

Köszönjük t. laptársainknak jóindulatát s biztosítjuk ezeket, hogy nem leszünk sem ezeknek, sem pedig iparostársainknak szégyenére.

Válasz

a „Megszivlelésre“ czimű közleményre.

— Irta: Kiss József, B.-Csaba. —

III.

(Folytatás.)

Nem keli ide állami pénzen behivogatott külföldi gyáros, vagy állami segély, ide csak egy *törényszabta szövetségi alapszabály kell*, aztán majd meg fogjuk látni, hogy egy pár év múlva hány új gyár fog az országban létesülni. A létesült gyárakat azután ajánlatos lesz kamatmentesen nagyobb összeggel segélyezni, és addig, míg az állam a kölcsönzött pénzt vissza nem kapja, ellenőrizni őket.

Igaz, hogy akadnak olyanok is, a kik azt mondják, hogy a külföldi gyárak azért boldogulnak, mert olcsó a kőszenük. Az igaz, hogy a kőszén ott olcsóbb, mint minálunk, de nekünk is van sok természetbeni erőnk, mit az Isten ingyen adott, mely hajtó-erő ingyen van s így még a kőszénnél is olcsóbb. Értem ugyanis a magyarországi *sebes folyású vizeket*, mint a *Tiszát, Marost, Köröst* és még több *vizesést*. Mily roppant hajtó erők rejlenek ezekben, hány ezer gyárat volna képes a sebes Maros elhajtani?

Ott van az isten-adta szél. Hány kisebb gyár létezik Berlin mellett *Teltow-on*, melyeket a szél vitorlái tesznek üzemképesekké.

Akkor, ha gyáraink lesznek, értékesíthetjük majd a gyár hulladékait is jó pénzért. Az igaz, hogy a bádogos iparostól a gyáros átveszi a feketepelék hulladékokat, *de csak ha egy vagonnal összegyűjtődött*. Most már kérdem, hogy hány év kell ahhoz, míg egy vagon plék-hulladék összegyűl? Mily nagy szin kell ehhez, hány zsák vagy hordó, kivált ha az iparos kénytelen gyakrabban hurczolkodni, a mi többbe kerül, mint a mit a hulladékért idővel kaphat és addig, míg összegyűlik 10,000 kilóra, felit meg-eszi a rozsda.

Pedig, de sok értéket dob ki a magyar kisiparos a szemétre s ha számiljuk, hogy egy 2 segéddel dolgozó bármily ipart üzö kisiparos naponként csak 4 krt dob ki a szemétre, ugy ez a napontai 4 krajczér 40 évi gyakorlat után kitesz 528 frtot, a mi, ha öregségére megvolna, bizony jól esne neki.

Most már tudjuk fenti számításból, hogy egy munkás 40 év alatt 264 frtot dob ki a szemétre. Ha vesszük most, hogy egy gyárban, a hol 400 munkás dolgozik, hol a hulladékokat egy szemig összegyűjtik, ezen hulladék a gyárnak 40 év alatt 105,600 frtot jövedelmez. Ezekből viszont azt is látjuk, hogy mi nemcsak a pénzünket adjuk a külföldnek, hanem még a szemétre is hordjuk azt,

A gyárak és ipartelepek hulladékait ha összegyűjtenénk, hány százezer forint maradhatna országunkban és minél fejlettebb lesz

iparunk, annál több lesz jövedelmünk is olyan semmiségért, a mit most számba sem vehetünk. Látjuk, hogy ócskaság kereskedőink itt mind uri módon megélnék. Az ócska vas-, rongy-, csont-, üveg-, bőr-, szőr-, cink-, pléh-, vaspléh-kereskedő összeszedi a hulladékot potom áron, mert mit gyűjtögesse azt egy kisiparos, hisz egy vaggonnal csak nagyon sok idővel gyülik egybe és a pénz is kell, hát vigye. Lehet, hogy már egy fél év múlva a hulladékok vissza-kerülnek újbóli feldolgozásra — természetesen megsokszorozott árban.

Ugy vagyunk, mint egy rossz gazda, a ki nem néz a cselédsége után, csak a szobában ül és várja a sült galambot, míg az a szájába repül.

És mégis igen sok és előkelő ur szájából hallottam már ezt a nyilatkozatot, hogy: „nem értem, mi annak az oka, hogy nincs pénz, hogy minden pang“. Itt megláthatja ezen felsorolt okok után, hogy hol a baj; egyszerűbben azt lehet mondani bajainkra, hogy: „a ki a fillért nem becsüli, az a koronát sem érdemli“.

Azért boldogul a külföld és azért hatalmas, mert ipara virágzik és azért vagyunk mi oly koldusok és a külföld előtt oly gyávák, mert az iparunk pang, mert nem becsüljük meg a csekélységnek látszó, de mégis értékes anyagot.

De ha mi egyoldalulag csak azon lennénk, hogy csak mielőbb gyárakat alapítsunk s más hibákat nem orvoslunk, akkor üresek leendnek gyáraink s nem lesznek munkásaink. Két fő czél felé kell egyszerre törekednünk; egyik az, hogy szövetkezzünk nagybani gyártásra, másodszorban a gyárak részére munkásokat neveljünk. S miért nincsenek gyári munkásaink? Azért, mert szegényebb osztályunk nem elegendő tudással rendelkezik.

Egy gyári munkásnak nem elegendő értelmesnek lenni, hanem a természettant, fizikát, a gőz minőséget, a villanyt, a tűz erejét, a rugók működését és ennek erejét is ismerni kell. Tessék csak 100 magyar iparost vagy szegény embert megkérdezni, hogyan van az, hogy a gőz a mozdonyt elbirja hajtani és miből van a kőszén, miből van a vitriol, az enyv, a papiros? ezt 100 közül alig 2—3 fogja tudni. Ily elemekkel a gyárban dolgozni nem lehet, hisz kiszaladnának a gyár zakatolásai elöl; munkás-osztályokat kell tehát nevelni. éppen úgy, mint Németország és Franciaországban. Személyesen láttam ezen országokban, hogy minden vasárnap d. u. 3-tól 4-ig felolvasásokat tartanak minden kigondolható dolgokról, hol a város nagy termében, hol a munkások egyleteiben. Ezen felolvasásokat látogatják a gyári munkások ezrével, díjmentesen. Vannak azonkívül esténként díjmentes rajz, számolás, írás, olvasás, könyviteltani iskolák, díjmentesek ezek is; itt már lehet ily művelt gyári munkásokra számítani. Tessék azután egy ilyen munkással szóba állni; bámulatba ejti az embert,

hogy a világon mindenhez tud hozzászólni; az ilyen ember aztán könnyen feléri észszel, miként van az, hogy a gyárban egyik kerék egy perc alatt 100-szor fordul meg, a másik kerék mellette megannyi idő alatt 1000-szer. És azon kívül minden szakmának van külföldön külön-külön szakegylete, szaklapja, a hol az ipar terén előforduló minden kérdést s új eseményeket megvitatnak, evvel is művelődnek.

(Folyt. köv.)

Ipartestületi ügyek.

Ipartestületi ülés Szegeden.

A folyó hó 10-én tartott ipartestületi előljárósági ülés Lábdy Antal alelnök vezetése alatt következőleg folyt le:

Az előző ülés jegyzőkönyve észrevétel nélkül hitelesítettik.

A bazár-bizottság betérjesztette a karácsonyi bazár elszámolását, mely a kiállító iparosokat, egy erkölcsi mint anyagi tekintetben ki-elégítette, a fogyasztó-közönséget pedig fokozott mértékben buzdította a csinos és versenyképes hazai iparcikkek vásárlására.

Jegyző jelenti a munkakönyvek kiadására vonatkozó miniszteri rendeletet, mi tudomásul vétetik.

A tanonczbizonyítványok Lábdy Antal alelnök buzdító beszéde mellett kiadatnak.

Szakáll József előljárósági tag a számvevő bizottság egyik tagja előtt az ipartestületi vagyongazdálkodásnak minősítette. Ezen súlyos vád ellen a számvevő bizottság beadványt nyújtott be az előljárósághoz, melyben vizsgálatot kért maga ellen. Ez ügyből parázs vita keletkezett, mivel a vád az előljáróságot is érinti, mint a számvevő bizottság ellenőré.

Szakáll József kijelentette, hogy ingerültségében, meggondolatlanul kiejtett kifejezését nem személyekre, hanem csak az eljárásra vonatkoztatta, azt is nem a jelen, hanem a korábbi évekre és miután maga is tudja, hogy a múlt év folyamán az ipartestületi vagyongazdálkodás a legpéldásabb rendben vezetettik, meg nem fontolt szavait, sajnálatának kifejezése mellett visszavonja. Ezen kijelentés után a vihar lecsillapult.

Ezután fölolvastattott az iparhatósági megbizottak névsora.

Olvastattott a hitel- és árucarnok-szövetkezet bizottságának jelentése, melyben az előljáróság felkéretik, hogy a szövetkezet ügyének támogatására a kereskedelmi és iparkamarát felkéri.

Beadatott Lippai János kérvénye a helyettes pénztárnoki állásra.

Ezzel az előljárósági ülés véget ért.

Nagyvárad i partestületi hitelszövetkezet mint az országos központ hitelszövetkezet tagja.

Tisztelt Közgyűlés!

Három éve mult, hogy hitelszövetkezetünk alapkövét megvetettük és azóta folytatott működésünk kapcsán, azt ma már mint egy megszilárdult intézményt mutathatjuk be. — Ezen három év egyuttal megbízatásunk lejártát is jelenti és a midőn igazgatói tisztségünket a tisztelt Közgyűlés rendelkezésére bocsájtjuk, engedtessek meg, hogy rövid visszapillantást vetve, az elmúlt három év eseményeire, azoknak következményeit, mint megszivielendő tant állit-hassuk fel.

Az 1898. XXIII. t.-cz. alapján alakítandó hitelszövetkezeteknek, rendszerint többféle ellentállással kell megküzdenie, de főképen maguknak az érdekelt teleknek tartózkodása és közönyös-sége az akadály.

Ezen jelenség a mi intézetünk megalakításakor is mutatkozott, de idők mulásával, illetve a midőn önzetlen és az általános közgazdasági jólétre irányuló működésünk ismeretes lett, — élet vesztette.

Az üzletrészesek mind nagyobb és nagyobb számban jelentkeztek, helybeli előkelő pénzintézetek pedig szintén a helyzet magaslatára emelkedve, versengve igyekeztek nekünk még a Központnál is olcsóbb kamatláb nyújtásával közgazdasági tevékenységünkben segédkezni.

Vezérelvünk továbbra is változatlan, illetve az maradt, hogy amig egyrészt üzletrészesek vagyoni viszonyai, megbízhatósága és sokszor alkalmi szükségleteihez mérten, megfelelő olcsó $6\frac{1}{2}\%$ -os kölcsönt nyújtunk, ugy azok visszafizetése tekintetében a legerélyesebb eljárást alkalmazzuk. — És épen ez az ugynevezett szövetkezeti kényszer kihatása, a mi üzletrészesek egyik-másikának nehezítésre ad okot; pedig ezt nem rossz néven venni, de sőt méltányolni kellene, mert hiszen mi az összeség érdekét védelmezzük.

A hol szükséges méltánylással, e mellett körültekintés és előrelátással bonyolítjuk le az ügyeket és épen ez alapon jelenthetjük, hogy az elmúlt évben *szükségessé vált leírások* a tartalékalapot egyáltalában nem érintik, sőt a lefolyt üzleti évünk egy már igen szép és számot tevő nyereséggel zárulva, tartalékalapunkat a mai közgyűlés jóváhagyásával az idej nyereségből is gyarapítva, ma már 4650 kor. 43 fill.-ben tudjuk feltüntetni. — Azonkivül még mindig van egy, az esetleges veszteségeket fedező alapunk is 1439 kor. 76 fillér értékben.

Elért szép eredményünk a jelzettek kivül a Nagyvárad i partestület ez idén is tanusított nagymérvű anyagi és erkölcsi segélyének köszönhető, kivel szemben hálánk és köszönetünk elismerő adóját, ez uton is lerójuk.

Működésünk ez évben is kizárólag a pénzhitelezés terére szorított; szakcsoportok és

értékesítő szövetkezetek létesítésében a viszonyok folytán kezdeményezőleg sem léphettünk fel, de adott esetekben az alkalmi vállalatokat megfelelőleg támogattuk.

Hogy minő arányokat öltött az intézetünk alapítása óta való szaporodás, annak bizonyosságul szolgáljon, hogy:

1899-ik évi alakuláskor volt 196 tag 612 üzletrésszel 32100 korona értékben.

1902. december 31. állomány 465 tag 1115 üzletrésszel 55750 korona értékben, mely utóbbiból 52603 korona már be is fizettetett.

1900. évben nyújtott összes kölcsöneink forgalmi összege 255805 kor. 49 fill.

1902. évi összes forgalom már 597030 kor. 52 fillér.

Az 1902. év forgalma alatt nyújtott kölcsönökből levonva az időközben történt visszafizetéseket, 1902. december 31-iki kölcsöneink:

Váltókra 166693 kor. 32 fill., kötelezvényekre 12287 kor. 70 fill., zálogjegyre 300 kor., jelzálogra 3000 kor. *Összesen: 181281 kor. 92 fill.*

Ezen követeléseinkből visszszámításban van 1902. december 31-én:

Váltó-tárczáinkból 77602 kor. 75 fill., jelzálog kölcsönből 3000 korona. *Összesen: 80602 kor. 75 fill.*

Ezeknek érintése után kérjük a tisztelt közgyűlést, hogy a bemutatott mérleget és nyereségy-számlát, a felügyelő-bizottság jelentése alapján megállapíttatni és elfogadni, valamint részünkre a felmentvényt megadni sziveskedjék.

A mérlegben kimutatott 4291 kor. 37 fill. tiszta nyereség felosztására nézve javasoljuk, hogy abból fordíttassék:

Tartalékalapra alapszabály szerint 10% 429 kor. 13 fill., igazgatósági jutaléokra alapszabály szerint 10% 429 kor. 13 fill., felügyelő-bizottsági jutaléokra alapszabály szerint 4% 171 kor. 64 fill., üzletrészek aránylagos osztalékára 4% 1871 kor. 10 fill., 20000 korona állami alapítvány kamatjára 4% 715 korona, Ugyancsak tartalékalapra a fennmaradó 675 kor. 37 fill. *Összesen: 4291 kor. 37 fill.*

Tekintettel intézményünk megszilárdítását czélozó törekvéseink, de meg a törvény intézkedéseire, a tartalékalapot ezuttal is jelentősen javadalmazzuk, mert hiszen ez képezi a tulajdon vagyoni alapot. — Az osztalékokat illetőleg alapszabályunk legtöbb gyanánt 5 százalékot állapít meg. — Mi ezuttal épen a tartalék-alap növelése céljából 4 százalékot adunk, megjegyezve, hogy az állami alapítvány után, ugyancsak ily magas százalékot ízetünk kamatképen, csakhogy ezen beszállított összeg — a mostanival együtt már 1473 korona — esetleges visszatérülését alaposan remélhetjük, a mennyiben ezen összeg a Központban a mi számlánkon kezelve, a felett a nm. kereskedelemügyi miniszter ur 5 évről 5 évre intézkedik.

Végül ismétljük, hogy igazgatóságunk, névszerint: Bertsey György, Andriska Károly, ifj. Cser János, Czeglédy Jeremiás, Rendes Vilmos megbízatása, az alapszabályok 49. §-a alapján lejár, kérjük az új választásokat helyükbe, valamint a felügyelő-bizottság: Bodnár János, Rozslay Géza, Sztarill Ferencz helyébe megejteni, megjegyezve, hogy a kilépők mind újra választhatók. — Ugyancsak a mai közgyűlésen választandó 30 bíráló-bizottsági tag is.

Nagyváradon, 1903. január hó 10-én.

Az igazgatóság: Bertsey György elnök, Gerő Armin orsz. közp. megb., Andriska Károly, ifj. Cser János, Czeglédy Jeremiás, Rendes Vilmos.

*

Szivesen adtunk tért ezen, a nagyváradi ipartestületi hitelszövetkezet részéről kiadott évi jelentésnek, hogy mindazok, a kik még kellőleg tájékozva nincsenek hasonló intézmények kiváló hasznosságáról, maguknak tájékozottságot meríthessenek és ne idegenkedjenek a hitelszövetkezetek alakításától, melyeknek előnyeit kizárólag a résztvevő iparosok élvezhetik.

Levél.

Tekintetes Szerkesztőség!

Megtisztelő megkeresésükre sietek felelni.

A rendelkezésemre álló különféle biztosítási szabályzatokat a beszerzett „kisiparosok országos nyugdíj- és segély-egyesület, mint szövetkezet“ című vállalat alapszabályaival összehasonlítva, melyet mellékelten megküldeni van szerencsém, értesitem, hogy utóbbit *nem tartom ajánlatra méltónak*, mert, hogy magyar közmondással éljek: „sokat akar a szarka . . .“

Táblázata, jobban mondva feltételei nélkülöznek minden szilárdságot, a melyekről nyugodtan el lehetne mondani, hogy a tagok befizetései nincsenek veszélyeztetve s hogy nem épp úgy járnak majd a szegény érdekeltek, a mint 3 évvel ezelőtt a Budán székelő „Haladás“ kiházasító-egylettel jártak; tudniillik, addig, míg az elvállalt kötelezettségek teljesítése be nem következett: minden rendben volt, de a dicsőség bugyborékként tűnt el a felszínről, a midőn egyszerre 3—4 jogosultnak kellett volna kifizetni az illetményt. Kiderült, hogy homoktalaj képezte alapját azon szervezetnek, melyhez tanárok stb. előkelőbb állásban lévők adták oda nevüket.

Mielőtt azonban bönckés alá venném az egész intézményt, szükségesnek látom felvilágosítani önöket arról, hogy kik az intézők s már ebből is kihámozhatják magoknak ezen vállalatnak értékét.

Mint vezérigazgató valami *Ligeti I. Imre* szerepel, a kinek, mint még 3—4 év előtti asztalos-segédnek, fogalma sincs arról, hogy miként kell egy ilyen intézetet vezetni, de azért

nagyon jól érti az ugynevezett urat játszani s ugylátszik, hogy a fővárosi levegő (jobban mondva bizonyos környezet, mely őt csak esz-közül használja) nagyzási mániát öntött lelkébe s ő talán megérteni sem képes, hogy mily felelősségterhes állása van, ha a bíróság beavatkozását majd szükségesnek látja.

Nézetem szerint nem nyújt egyénisége semmiféle biztosítékot vezetésében, igazgatásában és az alapszabályok sem bizalmat keltők, s határozottan állítom, hogy az intézet életképességéhez nincs semmi reményem, sőt félttem, hogy az iparosok befizetett fillérei legtávolabb sincsenek biztosítva.

Az ugynevezett tiszteletbeli elnök *Nyáry Gyula gróf* után is kérdezősködtem, róla legjobb igyekezetem mellett sem hallhattam valamit és ugylátszik, hogy a szervezők — talán nem is annyira *Ligeti Ignác* maga — a *grófi címmel* akarnak a könnyen hívő iparosságra befolyást gyakorolni, pedig — legtávolabb sem akarom ezt *Nyáry grófról* állítani, tudniok kellene már az iparosoknak, miszerint a *született* mágnások között is sok a pizok, a megtévedett és nem szabadna könnyelműen nekimenni mindenféle hangzatos dolognak és elősegíteni holmi szédelgést, a mit bizalmatlanságom mellett sem mondhatok *ez ideig* ezen intézetre.

Az intézet, bár prospektusán a „*mint szövetkezet*“ szókat igen apró betűkkel „m. sz.“-nek jelzi, a mit alig értenek meg iparosaink — *magánkezdeményezésen* alapszik; sok jóakaratot hirdet ugyan, azonban, mint azt a gyakorlatban számtalanszor tapasztaltuk, kivihetetlen, betartatlan ígéretek tesz és ez éppen a hiba, mert csalétkekkel áll elő, melyek mérget tartalmaznak.

Ámde különösnek tetszik nékem és bizalmatlanságomat még jobban megerősíti azon körülmény, hogy a felhívásban épp az iparososztályból nem látok senkit és nem is sikerült megtudnom, hogy neves iparosok részesek-e az alapításban?

A címmel különben homlokegyenest ellentétben áll a körlevélnek szövege. Az ugyanis, hogy nemcsak kisiparosok, hanem *bárki, nők és gyermekek* is lehetnek tagjai a szövetkezetnek és mivel a tagok a „Magyar Iparosok Lapját“ is kapják, „ügyvédi védelemben“ is részesülnek, mivel egy tag *több* részt is vehet, mivel *elmúlt* éveket is megválthatnak a később beiratkozottak, mert a tagnak nyugdíja mellett, a *férfi* vagy *nő özvegysége* idejében és a hátrahagyott gyermekek is bizonyos korig *csábító* összegű segélyben részesüljenek, teljesen kivihetetlen.

Be fogom bizonyítani állításomat egyszerű számitással.

Mondjuk, hogy lesz kezdetben az egyletnek 20,000 tag-része! Ezen huszezer tag befizet hetenkint a 60 fillért, 12,000 koronát; ebből kell az alapszabályszerű járandóságokat kiegyenlí-

teni; ha már most elhalálozásra csak 2% átlagot számítunk, hogyan akarják kifizetni a 200—600 kor. elhalálozási jutalékot, a betegpénzt, a nyugdíjösszegeket stb. az első 25 év **alatt** és **után**, ha később a tagok létszáma lejjebb száll és új tagokat csoportosítani képtelenek? Eleinte a befolyandó összegek nem fognak zavart okozni, de biztosra vehető, hogy később zavarok fognak beállani.

Sajnálom, hogy egy teljes alapszabály nem áll rendelkezésemre, de különös az, hogy egy tag, ha visszamenőleg 8 éven át 5 részt fizetett, már 17 év után 90 korona heti nyugdíjat élvezzen életfogytiglan; 100 ilyen tag egymaga hetenkint 9000 koronát emésztene fel, holott a heti befizetések legjobb esetben csak 12,000 koronát tesznek ki és így a többi kötelezettségek halmaza alatt a fényesnek látszó intézmény a legcsekélyebb megrázkódás után, mint egy kártyavár fog összedőlni. Ha szert tehetek egy teljes alapszabályra, majd vissatérjek ezen ügyre.

Ez iránt érdeklődő felüknek nyugodtan ajánlhatják, hogy ne lépjen be a szövetségbe. Budapest, 1903. február 8-án.

Tisztelettel Sárkány Imre.

Tek. Szerkesztőség!

Örömmel teljesítem kérésüket, hogy a 8-án megtartott ipartestületi ez évi közgyűléséről értesítsem „A Mi Lapunk“-at. Békés iparosaink minden cselekedeteikben követik az ipartestület derék előjáróinak példáját, hogy nem személyeskednek, hanem elhatározásaiknak alkotmányos uton szereznek érvényt. — Elnöknek egyhangulag Wighardt Ede lett megválasztva; a ki midőn a megtisztelő állást elfoglalta, a következő eredménnyel végződött további választást vezette. — Előjárósági tagokká: Bischof Ferencz, Fejes István, Gulyás Mihály, Hahn Bálint, Höflich Mátyás, Krámer Bálint, Lasser János, Nagy János, Rapp Ferencz, Slezák Antal, Trebitscher Sándor és Treuer József; számvizsgálókká: Fröstner Lajos, Krámer Márton és Schmidt István választottak meg.

A nagygyűlés után nyomban meg is alakult az ipartestületi előjáróság, mely Fejes Istvánt alelnökké és Höflich Mátyást házigazdává egyhangulag választotta meg, kik ezen minőségükben az iparosság teljes megelégedésére már a lefolyt évben is élvezték polgártársaiknak közbecsülését.

Elhatározta az ipartestület, hogy e hó 22-én a rokkant iparosok alapja javára zártkörű táncvigalmat rendez, melyhez a belépti díjat a helyi viszonyokra való tekintettel igen alacsonyra szabta meg s reméli, hogy ép ez okból és szem előtt tartva a nemes célt, a vigalom a leg-sikerültebb mulatságok egyikévé fog alakulni. Bács-Kula 1903. febr. 12-én.

Tisztelettel B. K.

Kereskedelmi és iparkamarák.

Az aradi kereskedelmi és iparkamara f. évi január 20-án tartotta teljes ülését Éles Ármin elnöklete alatt, a ki mindenekelőtt bejelentette, hogy a kereskedelemügyi miniszter Remmhart Gyula iparosztályi alelnök megválasztását megerősítette. Az elnöki közlések további során bemutatta a miniszter leiratát, melylyel tudatja, hogy tanonczotthont állami eszközökkel nem állíthat fel, de ha ilyen a kamara a helyi társadalom segélyével létesít, azt anyagilag és erkölcsileg támogatni kész.

Az érdemleges ügyek során abban a kérdésben mondott véleményt mindenekelőtt a gyűlés, vajjon a posztókereskedő vehet-e mértéket akkor, midőn a neki adott jog szerint ruhára megrendelést fogad el? A kamara igenlőleg válaszolt erre a kérdésre.

Tudomásul vétetett, hogy a békéscsabai muzeum-egyletnek 500 korona segélyt engedélyezett a kereskedelmi miniszter a régi békési szövöipari minták egybegyűjtése céljából.

Az Aradon létesítendő munkaközvetítő intézet tárgyában olyan értelemben adja meg a kamara a kereskedelmi miniszter által tőle kért véleményt, hogy az ipari munkaközvetítést a vidéken csakis az ipartestületek kebelében tartja célravezetően megoldhatónak; a külön állami munkaközvetítőhöz tőle kért évi kétezer koronáig hozzájárulást nem szarazhatja meg.

A békéscsabai piaczi helypénzdijszabályzatot jóváhagyásra nem véleményezte a kamara és Vésztő községet országos vásár engedélyezése és heti piacainak áthelyezése iránti kérelmével elutasította.

A kőműves ipar terén foglalkozók számára Békés vármegye területére alkotandó szabályrendelet tervezetét némi módosításokkal jóváhagyásra véleményezte.

A Bettelheim-féle vasuti áruraktárak ügye került újból szőnyegre ama beadványok folytán, melyekkel ez a monopoliumos cég valósággal elhalmozza a kamarákat. A teljes ülés ismételt kimondotta, hogy egyáltalán nem találja indokoltnak eltérni első álláspontjából s ma éppen így elítéli azt, hogy egy budapesti kereskedőnek az ország összes pályaudvarain elárusítási kizárólagosságot engedélyeztek, mert ezt a vidéki kereskedelem és ipar megélhetésének rovására menőül tekinti.

Az aradi kőművesmesterek egyletének megkeresése alapján elhatározta a teljes ülés, hogy átír a kerületbeli törvényhatóságokhoz, miszerint középítkezéseiknél úgy intézkedjenek, hogy a pályázatokban csakis képesített építőiparosok vehessenek részt.

A besztercebányai kereskedelmi és iparkamara január hó 31-én tartott első ülésén elnök bejelentette, hogy a miniszter a kamara folyó

évi költségvetését jóváhagyta s a kiadások fedezésére 4%-os illetékulcsot engedélyezett. A hazai közlekedési vállalatok által 1901-ben a külföldön eszközölt anyagbeszerzéseiről szóló kimutatásban a közgyűlés nem találta indokoltnak a fűrészelt faárak, petroleum, fémanyagok, vas- és acélrudak külföldi beszerzését, miért is erre vonatkozó észrevételeinek a kereskedelmi kormányhoz való felterjesztését határozta el. A kávéházi iparnak a budapesti kávé ipartársulat által kért szabályozásához nem járult a kamara. *Nem merült fel észrevétel az ellen, hogy a borbélyoknak a fennálló gyakorlat szerint eddig is folytatott oló, beretva stb. árusítása megengedtesék.* A kereskedelmi miniszter urnak az ipari munkásoknak állami jutalmakban való részesítése tárgyában kelt elhatározása örvendetes tudomásul szolgált s a leirat értelmében szükséges intézkedések megtételével az elnökség megbízott. Pártolja a kamara az aradi társ kamarának a hadsereg lábbeli szükségletének beszerzésénél a kisiparosság nagyobb részletése iránt tett felterjesztését. A Zsolnán f. évi augusztus havában rendezendő iparkiallitásban való részvételre a kerület iparosait a kamara felszólítja s egyuttal kiállítási választmányba iparosztályi alelnökét és titkársját kiküldi.

H I R E K.

— **A jól vezetett iskola haszna.** Örömmel tapasztaljuk, hogy az iparos-ifjuság ma már nem tekinti az iskola látogatást büntetésnek, hanem kellemes ösmeretszerző helynek. Ma már szívesen megy a tanoncz-ifjuság iskolába, mert ma nincs hideg kimért katonai fegyelem, durva bánásmód, hanem szívélyes atyai gondozás és jó bánásmód kedves otthonává tette az ifjuságnak az iskolát. Igazolja ezt azon körülmény, hogy a szegedi tanoncz-iskola önképző körét a fölzsabadult segédek is szívesen látogatják és az önképzés továbbfejlesztését önként teljesítik. Sőt ezen iskolából kibocsájtott rajok a „szegedi iparos ifjak közművelődési egyesületébe“ is beviszik a jól vezetett iskolában nyert közműveltséget és az iskolák iránt való ragaszkodást. Szép példával bizonyította ezt a szegedi iparos ifjak közművelődési egyesülete, melynek mult vasárnap tartott közgyűlése az ipariskola érdemekben gazdag derék igazgatóját, *Furbás Nándort*, egyhangu lelkesedéssel alelnökké választotta. A szeretetnek és bizalomnak ezen szép megnyilatkozása csak díszére válik a hálás ifjuságnak.

— **Pályázat ipari jutalomdíjra.** A budapesti kereskedelmi és iparkamara pályázatot hirdet a kereskedelemügyi m. kir. miniszter ő nagyméltósága által a kamara kerülete részére létesített 15 egyenkint 100 koronát tevő juta-

lomdíjra. A jutalomban részesülhetnek az oly ipari, illetve gyári üzemben iparszerű munkában alkalmazottak, a kik a következő minősítéssel bírnak: 1. Magyar állampolgárság. 2. Tényleges ipari munkában való állandó alkalmaztatás. 3. Legalább 15 évi megszakítás nélküli működés az ipari munka körében (tanoncz-évek beszámíthatók, évadhoz kötött ipari munkában alkalmazottaknál a teljesen betöltött évadok teljes évekkel egyenértékűeknek tekintetnek). 4. A rendes munkabér vagy munkakereset évi összege, a bejelentés évében 2000 koronát meg nem haladhat. Mindezen feltételek teljesítése hiteles okiratokkal, esetleg a munkakönyvvel vagy annak hiteles másolatával bizonyítandók. A kerületbeli iparosok (gyárosok és kézműiparosok) ennél fogva felkéretnek, hogy legkésőbb ez év június végéig azokat a munkásokat nevezék meg, a kik a fentiek szerint a szóban forgó jutalom odaitélésére ajánlhatók.

— **A szegedi kirakodó vásár ma vette kezdetét.** Vajha a reménykedve felállított sátrak gazdái és iparosaink ne végeznének hiába való munkát. Jó vásárt!

— **Torontál-megye esodabogara.** Az „Oesterr. Central-Anz. für das öffentl. Lieferungs-wesen“ című közlönyben, a mely az *osztrák kereskedelemügyi miniszterium támogatásával jelenik meg, Nagybecskerek város polgármestere* hirdetést tesz közzé, a mely egy hidépítés ügyében ajánlattételre szólítja fel a külföldi vállalkozást. Ez az eljárás a legszigorubb megítélés alá esik, tekintve, hogy a magyar hidépítéset — ugy az állami műveknél, mint a magángyártásnál — a legmagasabb igényeknek is megfelel és köz-tudomás szerint magasabb színvonalon áll, mint az osztrák hidépítéset. Kormányunk figyelmeztethetné a jó urat, hogy Nagybecskerek még Magyarországhoz tartozik.

— **A Szeged-felsővárosi iparoskör** holnap, vasárnap választmányi ülést tart, melyen a nagygyűlés tárgysorozatát fogják megállapítani.

— **Székely-Udvarhelyen** a lábbelikészítők szakcsoportja egy külön osztályt szervezett, mely közös áru és bőranyag beszerzési raktárt is létesített. 22 tag jegyzett 60 üzletrészt 3000 korona értékben. Üdvözöljük derék iparostársainkat ezen cselekedetükért és kívánjuk, hogy kölcsönös egyetértésben működve, viruljon vállalatuk.

— **Hmvásárhelyről** jelentik lapunknak, hogy a derék ipartestületi elnöknek „A Mi Lapunk“-ban közzétett felhívása rendkívüli hatással volt az iparosokra. Már közel 100 iparos jelentkezett, hogy kiállítani óhajt az ez év őszén rendezendő gazdasági és iparkiallitáson.

— **A szegedi husvágók és sertéshizalók egyesülete** folyó hó 12-én tartotta közgyűlését az ipartestület nagytermében. A

népes közgyűlést Paral Pál elnök nyitotta meg. Az évi jelentés felolvasása után a pénztárkimutatás terjesztetett be, mely szerint 341 kor. bevétel ellenében 227 kor. kiadás volt. Eszerint a múlt évi 438 kor. 67 fillér tármaradvánnyal 552 kor. 67 fillér a pénztár állomány. Indítványoztatott, hogy a hatóság kezében már két éve vajudó piacz-elárúsító helyek rendezésének megsürgetésére egy öt tagú bizottság küldessék ki, egyhangu határozattal elfogadtatott, ugyanez a bizottság a konzum-vásár berendezésének mielőbbi elintézését is kérelmezi a hatóságtól. Elhatároztatott, hogy „A Mi Lapunk“ iparos szaklap az egylet részére megrendeltessék. Ezután közetkezett a tisztujítás; megválasztottak: *elnök* Paral Pál, *alelnök* Kopasz György, *jegyző* Tóth János, *pénztárnok* Benkő József, *igazgató* Lippai N. István, *számvizsgálók*: Nátli József, Joó Gyula; *választmányi tagok*: Szél János, Szemeri György, Bödő Gyula, id. Vas János, Csikos Mátyás, Répás András, Szabó Ferencz, Molnár Lajos, Nagy György, Kovács Sándor, Otott János, Buza István; *póttagok*: Gárgyán István, Szomori Imre, Zombori Ferencz, Kovács Mihály; *számlótartók*: Id. Kovács József, Szabó József, Czimer János. Ezzel a közgyűlés véget ért.

— **Czipésmunkások ügye.** A bpesti czipésmunkások e hó 9-én tartották ez évi nagygyűlésüket, melyen több mint 2000 munkás vett részt. Az összejövételnek főczélja az volt, hogy az ugynevezett „ülómunka“ eltörlése iránt mérvadó helyen lépéseket foganatosítsanak. Farkas István, mint a gyűlésnek előadója, élénken ecseteli azon hátrányokat, a melyek a czipész iparra az ülómunkások részéről előidéztenek. A gyárosok és kereskedők nem tartanak fen műhelyt, hanem ülómunkásoknak adnak megrendeléseket, a kik legnagyobb részét egészségtelen lyukakban dolgoznak, kárt okoznak a mestereknek és megrongálják önön egészségüket. Pihenés nélkül dolgoznak ők, ugyszólvá éjjelnappal, sőt még a szent vasárnapon is azért, hogy a munkaadójuk kegyéből száraz kenyérré tehesse nek szert. Nem emberséges megtérni azt, hogy lélekkufárok kipréseljék a munkások erejét és hibázott eljárás a hatóságok részéről, a midőn ezen körülményt tudva, nem érvényesítik befolyásukat. Ezen helyzetnek megváltoztatása czéljából Láng kereskedelemügyi miniszterhez emlékiratot intéznek és remélik, hogy ő nagyméltósága nem fog elzárkózni az elől, hogy a tarthatatlan helyzeten javítson. — De nemcsak a fővárosban divik az ülómunkások alkalmazásának rossz szokása, itt Szegeden és majdnem mindenütt feljajdulnak a panaszok számtalanszor e miatt és iparhatóságainkat nem ártana minél gyakrabban figyelmeztetni ezen beteg állapotr, melyre különben is még visszatérünk.

— **Mindenkinek,** de főképp szegényebb sorsu s nagyobb számú családtagokkal ellátott iparosnak figyelmébe ajánljuk a selyemtenyész-

tést. A fáradozás vele nem nagy, költségeskedés nem járul vele és néhány hét leforgása után mégis oly keresményhez juthatnak, melyhez anyagért pénzt sem kellett adniok. Minden községben hirdetik a hivatalos falragaszok, hogy mily módon lehet petékhez jutni és így érdeklődőknek vagy egyáltalában, a kik kellemes és hasznos időtöltést szeretnek, legmelegebben ajánljuk a selyemhernyókkal szabályos foglalkozást.

— **Szegedi agyagipari szövetkezet,** a mely csak az elmúlt évben alakult meg, szép eredménnyel működik. Tőkéje 858 korona, a kölcsöntőke pedig 3000 korona. A szövetkezet fennállása óta eladott 4362 kor. 50 fill. értékű anyagot. A szövetkezet jövedelme az év végével 614 kor. 61 fillért tett ki.

— **Czipészipari szaktanfolyamok.** Bodh József czipészipari vándortanító jelenleg Szász-Sebesen, márcziusban Szent-Agothán tart szaktanfolyamot. — *Krassóf* János és *Draskóczy* Bertalan vándortanítók is megkezdték szakelőadásait. A kereskedelemügyi miniszternek eme intézkedéseért őszinte hálával adóznak iparosaink.

— **Helyreigazítás.** Mult heti számunkban a „*Helypénzügy*“ című cikk alól a társaláírás Haan J. ipart. elnök, tévedésből kimaradt, mit ezennel pótolni kötelességünknek tartunk.

— **A somogyvármegyei mészáros- és hentes-ipartársulat** mult hó 28-án tartotta legutóbbi tisztújító közgyűlését, mely alkalommal ujjolag Szilágyi Samut választották meg egyhangulag a társulat elnökévé.

— **Benigni Sámuel** †. Erdély szakiparos gárdájának egy régi, előkelő tagja dőlt ki a napokban. Benigni Sámuel mészárosmester hirtelen elhunyt. Az elhunyt ugy a szakiparban, mint a társadalomban nagy szerepet játszott. Sok ideig elnöke volt a kolozsvári mészáros társulatnak. Üzlete óriási forgalmát — amelynek párja még Budapesten is alig van — nagyrészt maga látta el. Számos egyesületnek alapítója és elnöke, az iparegyesület diszelnöke, a kereskedelmi és iparkamarának alelnöke volt stb. stb. Volt egy izben képviselő-jelölt is. Halála mély gyászba ejtette családját és tisztelőit. Nyugodjék békében!

— **Bírságolás.** „A Mi Lapunk“ mult év december hó 6-iki számában figyelmeztette szegedi iparostársainkat, hogy tanonczaikat haladék nélkül irassák be az iparos-tanoncziskolába. A kik meghallgatták jóakaratu figyelmeztetésünket, azok megmenekültek a bírságtól. Sajnos mégis akadt 11 iparos, kik a törvény szigorú rendeletét semmibe sem vették, ezek az ipartörvény 157. §. alapján, most súlyos pénzbírságra ítéltettek. Ezen okulhatnának iparostársaink és ajánljuk, hogy jövőre jó lesz megszivlelni „A Mi Lapunk“ tanácsait.

— **A szatmári legényegylet,** mely tulnyomólag iparosokból áll, e hó 22-én szini előadással kapcsolatos táncmulatságot rendez.

— **Magyarországi enyvfőzők.** A magyarországi enyvfőzők címjegyzékét beszereztük, érdeklődők azt lapunk szerkesztőségénél megtekinthetik és lemásolhatják.

— **Dal- és táncestély.** A szegedi polgári dalárda 1903. évi február hó 28-án a Kass-vigadó Lloyd helyiségében dal- és táncestélyt rendez gazdag, válogatott műsorral. Személy-jegy 1 kor. 60 fill. Családjegy 4 kor. Kezdet pont 8 órakor.

— **Levelezés a szaktudósítókkal.** Fölmerült eset alkalmából illetékes helyről azt a felvilágosítást kaptuk, hogy a kereskedelmi miniszter ur szaktudósítói, a részükre kiadott szolgálati utasítás 7. §-a szerint hatóságoknak, testületeknek és magánszemélyeknek felvilágosítások adására irányuló megkereséseit csak akkor tehetik eljárás tárgyává, ha azokat a kereskedelemügyi miniszterium vagy pedig az illető cs. és k. követség vagy konzulátus útján veszik. De az idézett szakasz szerint a m. kir. Kereskedelmi Múzeum tudakozásaira a szaktudósítók ilyen közvetítés nélkül is kötelesek a kívánt felvilágosításokat megadni; ehhez képest figyelmeztetjük a hazai üzletvilágot, hogy a kereskedelmi miniszter szaktudósítótól a m. kir. Kereskedelmi Múzeum útján is kérhet felvilágosításokat.

— **Szövőipari szaktanfolyam Késmárkon.** A késmárki m. kir. állami szövőipari szakiskolán ez évi márczius hó 1-től április hó végéig házi szövőnők részére rendkívüli közös tanfolyam fog rendeztetni, hogy a résztvevők a pribelyi gyakorlatok révén gyakorlatilag képeztessenek s egyúttal a kötéstámban, szövetelemzés, valamint a szakrajz köréből szükséges tudnivalókat elsajátítsák.

— **A budapesti (ipari) munkaközvetítő intézetnél** az e heti kimutatás szerint 6134 munkás keres foglalkozást, kik között majdnem minden iparág képviselve van; hiányzik azonban és munkát kaphat helyben: 10 gépszijgyártó; vidéken: 1 optikus műszerész, 2 órász, 6 kefekötő, 6 bognár, 11 kádár, 10 könyvkötő, 1 kosárfonó, 8 faesztergyályos-eresztőcsap munkára, 1 faesztergyályos meszelőfej készítésre, 1 kékfestő, 5 csizmadia, 1 ing- és gallérvasaló. Keresnek továbbá: helybe és vidékre fehérenemű vasalónőket, női és fehérenemű varrónőket, férfiszabósághoz kézi leányokat, dobozkészítőket és kalapdiszítőnőket. Inasfiukat felvesznek: asztalos, aranyműves, bádgos, cipész, ércnyomó, fényképész, fényező, faesztergyályos, kárpitos, lakatos, sütő, férfi- és női szabómesterek, kereskedők, nyomdák és gyárak. Tanuló leányokat pedig: könyvkötők, nyomdák, gyárak és varrodák. Jelenkezni kell az intézetben VIII. k., József-körut 36. sz. a.

— **A „Czipész Szaklap“** „Turul után jön a többi“ című cikkének befejezéseül ezeket mondja: „Mi ajánljuk szaktársaink, szervezkedjenek, szövetekezzenek és lássanak a munká-

hoz; veszteni való idejük nincs, a mi türethetetlen helyzetünket a szövetekezeti szervezettel csak egy jobb jövő válthatja fel.“ Igazat mond lap-társunk, nincs vesztegetni való időnk, de nemcsak a czipész-iparosoknál, hanem egy ipar-ágnál sem.

— **A szegedi borbély- és fodrászsegédek önképző-egylete** folyó évi február hó 6-án tartotta meg rendes évi tisztújító közgyűlését. Az egylet tisztviselői lettek: *Tiszteletbeli elnök:* dr. Tóth Mihály, *elnök:* Piár Ádám, *al-elnök:* Gelez Miklós, *jegyző:* Horn Ferencz, *pénztárnok:* Heim Antal, *könyvtárnokok:* Veczl Ádám és Timpauer József, *ellenőr:* Masszon Miklós, *választmányi tagok:* Götcz József, Mixich György, Kolla Ádám, Steiner Gyula, Vardity Száva, *póttagok:* Róth Antal, Schusztér Henrik, Sulyok Pál és Kolyákov Lyubomér.

— **Orosz vas- és fémipari** vállalatok értekezlete, a melyen mult év október 20-án közel 100 vas- és fémipar-vállalat képviselői vett részt, a közszállításoknál hathatósabb védelmet kért a *belföldi ipar* számára.

— **Szabó Károly** első zentai vegy. ruhatisztítónak lapunk mai számában közölt hirdetésére, mely ugy takarékosági, mint tisztasági szempontból igen fontos, felhívjuk olvasó közönségünk figyelmét.

Vállalatok és árlejtések.

(Az e rovatban közölt ajánlati versenyekről — melyek érdekelhetik gazdasággal is foglalkozó iparos, valamint kereskedő olvasóinkat is — bővebb felvilágosítással készséggel szolgálunk, ha a kérdésekhez a megfelelő válasz-bélyeg van csatolva.)

Vásármegye alispáni hivatalához a kis-czellivánegerszegi törvényhatósági közut 13—14. szakaszán levő 21. sz. ragyogói Rábahid újra-építésére; előirányzat 116,520 korona 67 fillér. Határidő: *f. évi márczius 4.*

A kassai m. kir. államépítészeti hivatalhoz a jablonczai róm. kath. templom helyreállítására; bánatpénz 5%. Határidő: *f. évi márczius 2.*

A besztercebányai m. kir. államépítészeti hivatalhoz a breznóbányai II. sz. óvoda elhelyezésére szolgáló épület felépítésére; előirányzat 13,579 kor. Határidő: *f. évi február 26.*

As aradi m. kir. államépítészeti hivatalhoz a ménesi vinczellér iskola telepén cselédlakások átalakítására; előirányzat 6208 kor. 70 fillér. Határidő: *f. évi márczius 5.*

A kaposvári m. kir. államépítészeti hivatalhoz a kutasi római kath. templom helyreállítására; előirányzat 3149 kor. 77 fillér. Határidő: *f. évi február 28.*

A nagybecskereki m. kir. államépítészeti hivatalhoz a nagykikindai lovassági laktanya kerítésének helyreállítására; előirányzat 3774 korona 50 fillér. Határidő: *f. évi február 25.*

Országos vásárok.

- Február 17. Kibéd, Kovászna, Sárköz, Szeged, Tisza-Csalok.
 Február 18. Felső-Dobos, Olcznó.
 Február 19. Czege, Dunapataj, Enying, Jászapati, Szent-Györgyvölgy, Székelyhid.
 Február 20. Alczina, Bodrog-Keresztur, Nagy-Dobrony, Vaál.
 Február 21. Pelsőcz, Székely-Keresztur.
 Február 22. Geletnek, Kis-Kend, Kóka, Lenti, Pecsényéd.
 Febr. 23. Ghymes.
 Febr. 24. Arokszállás, Bellatincz, Bozsa, Csenger, Cseszte, Csokonya, Göröcsöny, Gyergyó-Alfalu, Halászi, Iharosberény, Ipolyság, Kis-Körös, Kis-Szeben, Kőröspatak, Letenye, Malaczka, Mernye, Mohács, Radosócz, Szabadka, Szakes, Szászkeresztur, Szentmárton, Szerdahely, Szolnok, Szőreg, Topolcsány, Tarnócz, Tiszanána, Túrje, Turkevár, Vásárut.
 Február 25. Csákány, Csendlak, Élesd, Temerin, Tisina, Zbóró.
 Febr. 26. Léka, Abaujszepsi.
 Febr. 27. Pöstyén, Szt.-György.
 Febr. 28. Laczháza, Óri-Szt.-Péter.

Vásár áthelyezések.

A kereskedelemügyi miniszter megengedte, hogy a Krassó-Szörény vármegye területéhez tartozó **Mehádia** községben a július hó 18-ára engedélyezett orsz. vásár ezentul állandóan július hó 11-ét megelőző szombaton tartassék meg.

Uj vásárok.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter megengedte, hogy a Nyitra vármegye területéhez tartozó **Nyitra-Ujlak** községben az eddig tartott hat orsz. vásár beszüntetésével ezentul évenként két orsz. vásár és pedig minden év márczius hó 19-én és szept. hó 29-én; a Baranya vármegye területéhez tartozó **Németboly** községben a márczius hó 25-ét magában foglaló hét hétfői napján, vagy ha e napra ünnep esnek, a rá következő napon állatfelhajtással kapcsolatos országos vásár; a Zala vármegye területéhez tartozó **Sójtör** községben minden év márczius hó első, május hó második és október hó első hétfőjén vagy a mennyiben ezen határnapok ünnepnapra esnek, úgy a legközelebbi hétköznapon kizárólagos állatvásár tartassék.

Szerkesztői üzenetek.

(Valamennyi olvasónknak szívélyes üdvözlötünk.)

T. olvasóinkhoz legyen szabad azon kéressel járulnunk, hogy szíveskedjenek lapunkat oly czimek beküldésével támogatni, a kiktől értelmiségüknél fogva feltehető, hogy „A Mi Lapunk” díszes táborához csatlakoznak, ha megismerik czélunkat. Melynek teljesítéséért fogadják már ezutal is köszönetünket.

Szabó István ipartest. jegyző *Szilágy-Somlyó*. Becess sorait Sárkány Imre munkatársunk volt szíves elintézni, azt azonban közérdekü tartalmánál fogva, egész terjedelmében hozzuk.

Sándor István, Bicske. Nem szabad. Ha előbbi mestere nem óhajtja a fiut visszavezettetni, a mi jogában áll az ipartörvény 76. §-a értelmében, úgy köteles a tőle távozó tanonc részére elbocsájtó igazolványt kiállítani. Ha a fiu ennek birtokában van, úgy mi sem akadályozza, hogy őt szegődtesse.

Kassai Sándor, Verpelét. Köszönjük küldött cikkét; de kár, hogy személyeskedéssel foglalkozik. Holott sokkal czélszerűbben is értékesíthetné képzettségét. Ha kívánja, visszaküldjük levelét, de csak portózatlanul.

Bádogos Szaklap Budapesten. Jóleső megípetéséért fogadjuk őszinte köszönetünket.

Jernei János, Cs.-Töltés.¹⁾ Az a körülmények-től függ. ²⁾ Hirdetéseket a szerkesztőség soha sem felelős.
³⁾ A nőnek van igaza ez esetben.

Blaschek Péter, Makó. Ön tőlünk lehetlent kér — sajnáljuk — de bajan nem segíthetünk.

K. Bádog, Bánréve. Ugyan miért fordul ön mi hozzánk felvilágosításért az ezelőtt „Magyar Munka Kisiparosok Lapja”, most „Kisiparosok Lapja (magyar munka)” című lap felől. Mi már többször kijelentettük, hogy a névben változott szerkesztőre; a címét, alakját, nyomdáját minduntalan változtató lapra, a mely balesetbiztosítási svindlit is üzött, mi nem adunk semmit; hisz legjobban megmondhatná önnek maga a szerkesztőség, hogy az 1903. évi I. szám miért jelent meg csak febr. 1-én és hogy a dícsékvőleg hangoztatott negyedik évfolyam óta valjon hányszor jelent meg és hányszor blicczelte előfizetőit? Hogy a felsorolt munkatársak tényleg munkatársak-e, azt nem tudhatjuk, annyi azonban bizonyos, hogy nem büszkélkedhetnek munkatárságukkal egy oly lapnál, mely ezelőtt egy valamiféle egyesületnek is hivatalos lapja volt, de azzá lenni megszűnt. Négyszemközt azonban annyit még is elmondunk bizalmasan, titoktartás kérésével, hogy mi még nem láttunk szép hazánkban oly lapot, mely úgy értené port hinteni, mint ez a lap. Ha tetszik, küldje be szerkesztői üzenetünket a hivatkozott lapnak és kérdezze tőle ugyanazt, a mit tőlünk kérdezett — talán fog is választ kapni levelére.

Szávay I., Arad. A kérdézet butorgyáros már évtizedek óta elhalt. Előbb özvegye, később annak fiai vették át az üzemet, de a régi cég megmaradt. Hogy elítélés után megtarthatja-e az „udvari szállító”-i címét, arra mi nem felelhetünk, de azt hisszük, hogy igen, mert *nem a cég*, hanem egyik tulajdonosa, kit más néven hívunk, lett elítélve. Különben is még nem jogerős az ítélet.

Zony J. ipartest. jegyző, Temerin. König szerkesztőársunk jelzett ügyért érdeklődik; most Budapesten van, visszatérte után bővebb értesítéssel fogunk szolgálni.

Franciszi Sámuel, Hmvasárhely. Szíves figyelmzését köszönjük.

Ipartestületi elnök. Bizonyára megkapta levelünket, nézetünk szerint csak tévedésnek tudható be az eset. Különben őszintén sajnáljuk, hogy ez megtörtént.

Ókanizsai iparos olvasó-kör. Általánosan véve nem szabadna; de ha az ipartestület előjárósága határozatilag kimondja, miszerint a testületi jegyző *köteleztetik* a nevezett czéltől hozzáfordulók kívánságának megfelelni, a mely működéséért azonban a testületi jegyző *nem szabhat meg semmiféle díjat*, de elfogadhat *önként felajánlott* jutalmazást, úgy ténykedése nem képez vétséget vagy bírói üldözésre alkalmas anyagot.

Előfizetések elismerése:

Urbanek József Vág-Ujhely, Ipartestület Karánsebes, Ipartestület Karczag, Gazdag Imre Perjámos, Treffer Sándor Madaras.

Előfizetéssel hátralékban levő tisztelt olvasóinkat kérjük a csekély járandóságnak szíves beküldésére.

Ipartestületeinkhez!

Legjobb akaratunk mellett sem vagyunk képesek túlelfoglaltságunk folytán a t. ipartestületeket külön levélben arra kérni, hogy a *legközelebb megtartandó közgyűléseiken* az általunk a mult évi 13-ik számban foglalt, a kereskedelemügyi miniszter urhoz intézett felterjesztésünket letárgyalni és határozataikról minket értesíteni szíveskedjenek, a mit azonban jelen sorokkal pótolni óhajtunk s kérjük, hogy indítványunkat napirendre venni és azt letárgyalni szíveskedjenek.

Tisztelettel
 a szerkesztőség.

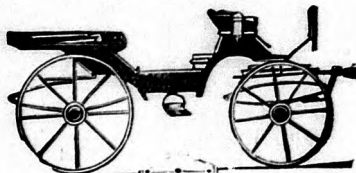
Kérjük olvasóinkat, kérdezősködések vagy megrendeléseknél, „A Mi Lapunkra“ hivatkozni leveleikben.

Az Alföld legnagyobb kocsigyártó telepe.

IFJ. HODÁCS JÁNOS

SZEGEDEN, Kistisza-utca 4. szám, Maros-utca folytatás.

Állandó nagy raktár

kész hintókból.

Képes árjegyzék kívánatra ingyen.

Olvassuk!

Fontos!

Nélkülözhetlen háztartási, ipari és gazdaság. cikkek!

KIZÁROLAG HAZAI GYÁRTMÁNYU

legszolidabb kivitelű kefeárúk a legolcsóbb árak mellett kaphatók:

Ifj. Vajda Sámuel

kefeárugyár nagybani raktárában

SZEGEDEN, Vár-utca 1. szám.

Vidéki megrendelések pontosan és lelkiismeretesen utánvét mellett eszközöltetnek.

Eladás nagyban és kicsinyben.

Eladás nagyban és kicsinyben.

Árjegyzék

kívánatra

ingyen

és bérmentve.

ELSŐ SZEGEDI
HARISNYAKÖTŐGYÁR.

Babós Elek

kötszövő-gyára Szegeden.

Nagy raktár

minden e szakmába vágó cikkekéből.

Egyedüli beszerzési forrás saját készítésű egész vékony kötött harisnyákban.

Elvállal fejteléseket, még a vékony szövötteket is, 25—50 krig.

Törlesztéses kölcsön.

Városi bér- és lakházakra, telkekre, mezőgazdasági birtokokra, sőt még csak építkezés alatt levő bérházakra is a létező

legolcsóbb

jelzálogi törlesztéses

pénzkölcsön

nyerhető az alábbi évi annuitások mel-

lett: 10 éves kölcsönöknél 12.82%-ra,

20 éves kölcsönöknél 7.60%-ra,

30 éves kölcsönöknél 6.10%-ra,

40 éves kölcsönöknél 5.40%-ra,

50 éves kölcsönöknél 5%-ra,

mely százalékban úgy a kamat, valamint a törlesztéses hányad már befoglaltatik. Községi tartozások convertáltatnak a legolcsóbb kamatláb mellett. A fél részéről a kölcsön bármikor visszafizethető.

Pongrácz Mihály és társa

bank- és váltóháza

S Z E G E D E N.

Országos műfestészeti, iparművészeti intézet.

Főt. papságnak biboros hercegprimás Ó Eminenciája, 67,698. sz. a. és Tolnai Festetich Tasziló gr. ur ó nagymélt. által ajánlva. Az oktatást ó nagymélt. Császka Gy. kalocsai érsek ur nagylelkű áldozatkészsége folytán olaszországi műfestők és marmarványozókól nyertem.

Számos elismerő nyilatkozat.

!!!Pártoljuk a magyar iparművészetet!!!

Templomfestés stíl szerint. Gipszmárvány (stucco). Oltárképek, oltárépítés és márványozások. Tervek, rajzok készítése, nagyítása. Toronykereszt aranyozások állvány nélkül.

Oltárba festett oltárképek festése művészi kivitelben bámulatos olcsón.

1 kép 240 cm. m. 140 cm. széles 80—120 frtig

1 " 180 " " 120 " " 50—80 "

1 " 88 " " 55 " " 25—58 "

Szegényebb községek 25% engedményben részesülnek.

Legújabb találmányom nedves falaknak szárazza tétele festés által, grundolás felesleges, hulladékok nem léteznek a

magyar uj enyvnel,

amely kizárólag csak nálam kapható. — 100 kilo 25 kor., úgy, hogy meghigitva egy kiló enyv csak 4 fillérbe kerül. De a festőnek azáltal is nagy előnyére van, mert oly kész enyvvet kap, amelyet bármily vízzel megtrikthat, szagtalan, főzni nem kell és sok időn át tartható, mert nincs romlásnak kitéve.

BÁTORI (BLASKOVITS) MIHÁLY, műfestész,
Szabadka, VII. ker., Erdő-utca 66. sz.

KUNITZER JENŐ
 ortopéd és különlegességi cipész-üzlete
 SZEGEDEN, Kossuth Lajos-sugár,
 szemben a Csikós-féle sörcsarnokkal

Kitűnő munkámmal a legkényesebb igényeket is legjobban kielégítem. Erzékeny lábaknál felette nagy gondot fordítok.

Gyors, pontos, gondos és első munkát ígérve, kérem becses rendeléseit.

Ha öszül a haja vagy szakálla, használja a
FRANKL-féle HAJFÍJTÓ-t.

A haját nem festi, hanem annak fiatal eredeti színét adja vissza. Utasítás mellékelve. 1 kis adag 1 kor. Nagy adag 2 korona.

Kaphatók egyedül a készítőnél: **Frankl Antal** gyógyszerüzletében
 Szegeden, Felsőváros, Szent-György-tér.

1000 és 1000 nő által dicsérve lesz a
Frankl-féle Serail-Arczcrème

Pár nap alatt elűntet szeplőt, pattanást, maffoltot s más arcztisztítást igénylőket.

Egy tégely crém ára 1 kor. Serailcrém szappan darabja 70 fillér.

MUNKAKÖNYVEK legjobb kivitelben,
 legolcsóbban kaphatók

Traub B. és Társa

könyvnyomdájában SZEGEDEN.

MAGYARHON ELSŐ, LEGMAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.

Alapított 1847.

Brausweller János
 Szegeden. Cs. és kir. kizárólagosan
 szab. chronometer- és műóras, főtálalója
 a remontoir ingóóráknak
 stb. stb.

**ÓRAK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL
 RÉSZLETFIZETÉSRE**

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltetnek.

Frankel Jakab

első alföldi paszomány-áru ipartelepe

Szegeden,

készít mindennemű női- és butor-paszomány-áru a leggyorsabbtól a legfinomabb kivitelben a legjutányosabb áron.

Tisztelt iparostársaimat kérem hazai készítményeimet támogatni, kiknek bármily becses megrendeléseit kiváló gondnal eszközölöm.

Tisztelettel

Frankel Jakab paszományos,

Szeged, Ipar-utca 1.

Kitüntelve a szegedi iparpártoló-bizottság által elismerő oklevéllel.

ELSŐ MAGYAR
MALOM- ÉS SZERSZÁM-GÉPGYÁR

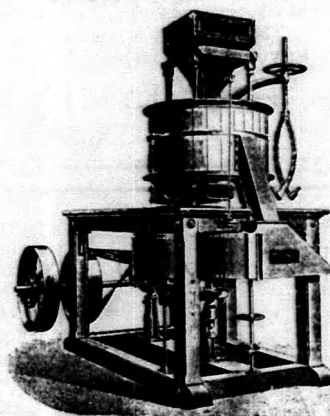
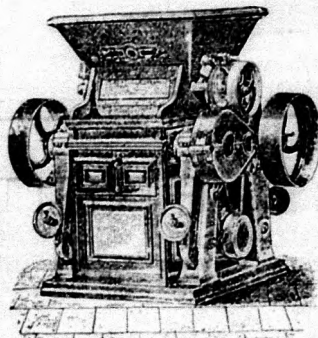
törv. bejegyzett cég

Tóth Sándor Kaposvárótt

gyárt és szállít:

teljes malom- és gyárberendezéseket,
 vas- és fém-géprészeket

minta és rajzok után.

Költségvetés és árjegyzék ingyen és bérmentve.

LEGKEDVEZŐBB FIZETÉSI FELTÉTELEK.

Gyors és pontos kiszolgálás jótállással.

Pálffy Testvérek
 vasöntőde és gépgyára
 Szegeden, Kálvária-utca.

Gyárt:
Borsajtókat.
 Felvonó darut.

ELVÁLLAL:
 Gépjavításokat, új gépek és gép-
 részek, vasöntvények készítését.
 Szij- és fogaskerekek, tengők,
 csapágyak-, gőzmalom-, téglagyár-
 és kendergyár berendezéseket.

Eladó.

H.-M.-Vásárhelyen, a kath.
 templommal szemben, a leg-
 forgalmasabb pontján a vá-
 rosnak, egy, a kor minden
 követelményeinek megfelelő

borbély- és fodrászüzlet

haláleset folytán, **jutányos**
áron eladó.

Bővebbet **Kovács Máté**
 urnál, Hmvásárhely, III., Pál-utca 20.

Első vegyészeti ruhatisztító-intézet Zentán.

Feladónos: **Szabó Károly.**

Takarékosság és tisztaság kedvelői figyelmébe!

Használatban levő férfi-, női- és gyermekruhák, továbbá ernyők,
 keztük, háztartási cikkek, u. m.: függönyök, terítők, butorszövetek,
 himzések stb. gyakran használaton kívül helyzetnek csupán azért, mert
 megfoltosodtak, bepiszkolódtak, pedig azok vegyi tisztítással, aránylag
 kevés költséggel ismét használhatóvá tehetők.

Csomagolás. Ha a küldemények dobozban küldetnek, úgy azok, ha
 a doboz megfelelő, ugyanazon dobozban küldetnek vissza, máskülönben
 a saját dobozkészítő műhelyemben készült dobozokban kellő vigyázattal cso-
 magoltatnak a küldemények. A csomagolásért saját költségemet számítom föl.

Átvételi elismervény. A küldemények átvételénél a t. rendelők
 értesítetnek s kívánatra közlöm a beküldött darabok tisztítási díját,
 mielőtt azok munkába vétetnének.

Elkészítési határidő. Rendes körülmények között 6—8 nap. Igen sürgős
 kivételnél a díjak saját költségőbbletem arányában némileg magasabbak.

BRAUN JÁNOS

első alföldi hangszerkészítő és látszerészeti üzlete

Kárász-utca 7. **SZEGEDEN.** Kárász-utca 7.

Az eredeti

GRAMMOPHON

tulajdonosának élvezetet nyújt,
 míg utáztatok csak bosszúságot okoznak!

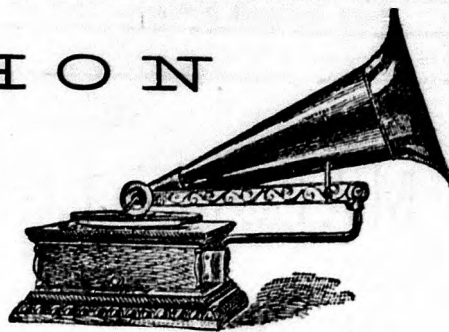
Tisztán és érthetően beszél a világ minden nyelvén, nevet,
 dalol, zenél. — Visszaadja a világ legkitünőbb szónokok beszédeit és
 énekesek, valamint egész zenekarok hangjait a leghűebben.

Mivel automatikusan is kapható, pénzbedobással **vendéglősök**
 és **kávéházak** részére, szórakoztatás mellett, még jó keresetforrás is.

Eredeti gyári árak.

Árjegyzék, valamint a kapható kotta-(játék)-lapok jegyzéke díjmentesen.

Javítások gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Ajánlja továbbá a legjobb minőségű, saját készítésű

FÚVÓ ÉS VONÓ-HANGSZEREIT

és ezek alkatrészeit, mint: legfinomabb olasz és német bélhúrokat, vonókat stb. — Dús raktárt
 tart mindennemű hegedűk, gordonkák, gitárok, cziporák, nagybőgők, tamburák, cimbalmok,
 sipolák (clarinetek), fuvalák, okarinák, harmonikák és különféle hangszerek, mindenféle
 rézfúvók és zenélő automatákból.

Nagy választék orrosleptetők, szemüvegek, táv- és látósövek, szeaz-, hő- és légsúlymérők-, vízmértékek-
 és rajzeszközökben.

Egyedüli készítője a megedzett rugékony aczélszemüvegeknek.

Javítások gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Nyomatott Traub B. és Társa könyv- és könyomdájában Szegeden.